

[Finansministeren]

ger, »aktiv markedsføring«, uafhængige evalueringer, kvalitetscertificering eller »varedeklARATIONER« af de enkelte institutioners ydelser.

Konkurrence mellem flere serviceudbydere

For at give borgerne et reelt valg må det offentlige sikre en indbyrdes konkurrence om at levere de bedste ydelser. Andre udbydere end de traditionelle offentlige må have adgang til at levere service på lige fod med de offentlige udbydere. Det kan være brugergrupper, private foreninger, selvejende institutioner, private virksomheder o.a.

Flere udbydere er i sig selv en vigtig kilde til inspiration og faglig fornyelse – og afgørende for at sikre et udbud af varierede og stadig bedre ydelser. En øget konkurrence vil skærpe både brugernes og leverandørernes opmærksomhed om ydelsernes kvalitet.

Helt som på det private marked skal konkurrencen om brugernes gunst kunne føre til nedlæggelse af de institutioner, som brugerne ikke vælger.

Flere serviceudbydere kan fremmes gennem øget anvendelse af udbud og udlicitering. Alle offentlige myndigheder bør – på linje med statsinstitutionerne – udbyde egnede serviceopgaver i konkurrence og dermed sikre, at opgaverne løses bedst og billigst.

Decentralisering

De offentlige institutioner skal fremover løse deres opgaver i skærpet konkurrence. De skal derfor – inden for de givne økonomiske rammer – have større selvstændighed og ledelsesmæssigt råderum til at sikre en effektiv drift. Mest muligt ansvar og kompetence skal placeres i de enkelte institutioner – hos bestyrelserne, institutionernes ledere og hos medarbejderne.

Der skal ligeledes ske en yderligere tilpasning og markedsorientering af de offentlige lønsystemer. Lønvilkaarne må individualiseres og decentraliseres således, at de fremmer produktivitet, kvalitet og motivation blandt medarbejderne.

På mange områder vælger borgeren serviceleverandør for et længere tidsrum. Det sker f.eks. på skoleområdet. Det er her vigtigt, at borgerne får en direkte indflydelse på institutionernes drift gennem valgte repræsentanter i institutionsbestyrelser.

Det er den enkelte kommunalbestyrelses ansvar at gennemføre denne decentralisering fuldt ud.

Finansieringsreform

For at belønne de producenter, som leverer den ydelse, borgerne foretrækker, må principet være, at »pengene følger borgerens valg«. Men finansieringsmekanismen må også sikre, at valgfriheden ikke fører til, at de offentlige udgifter løber løbsk.

Udgiftsstyringen kan sikres gennem taxametersystemer med tilskud pr. elev, klient og lign. eller gennem bloktilskud til den enkelte institution, som reguleres årligt i overensstemmelse med efterspørgslen. Bevillingerne vil i begge tilfælde afspejle borgernes efterspørgsel. For at sikre en effektiv udnyttelse af bevillingen skal institutionsledelsen have fuld frihed til at disponere inden for den samlede bevilling.

En måde, hvorpå valgfriheden kan gøres synlig og håndgribelig for den enkelte borger, er at indføre offentlige ydelsesbeviser. Borgeren vil modtage et ydelsesbevis (f.eks. i form af et »klippekort«), der dokumenterer retten til en offentlig serviceydelse af et bestemt omfang. Ydelsesbeviset anvendes som betaling til den leverandør, borgeren vælger – og får på den måde karakter af en bevilling, som producenten kan indløse hos den myndighed, der har tildelt ydelsesbeviset.

Systemet med offentlige ydelsesbeviser kan anvendes både i statsligt og i kommunalt regi. I kommunerne kan det gennemføres ved, at den enkelte kommunalbestyrelse fastlægger den præcise værdi af ydelsesbeviset ud fra det service- og skatteniveau, kommunen har fastsat.

På nogle områder vil det være naturligt at gå endnu længere med direkte indkomstoversførsler til borgerne i stedet for en offentlig serviceydelse (eller et ydelsesbevis). Det vil give borgeren fuld frihed til at vælge, om en ydelse skal leveres af det offentlige eller på det private marked – eller borgeren kan vælge selv at løse problemet.

De ændrede finansieringsmekanismer – taxameterbevillinger, ydelsesbeviser m.v. – kan tilrettelægges, så de ikke har uønskede fordelingspolitiske konsekvenser.

Regeringen kan iværksat et analysearbejde af, hvilke finansieringsmekanismer der kon-